

Dr. Kollai Márk általános rektorhelyettes tanévnyitó ünnepi beszéde

Ünnep a mai nap, sokszorosan ünnep. Ünnep, mert az egyetem 238 éves fennállását ünnepli; lévén az első olyan magyar alapítású egyetem, amelynek sikerült megmaradnia és gyarapodnia szellemiekben és materiális javakban – minden nehézség ellenére. A nehéz körülményeket tekintve a jelen sem kivétel.

Ünnep ez a nap a hallgatóknak, különösképpen az elsőéves, orvos-, fogorvos- és gyógyszerészhallgatóknak, akik most kezdik meg tanulmányaikat, és válnak egyetemi polgárrá. Minden biznnyal jó érzést jelent számukra, hogy egy nagy közösség tagjaivá válnak, amelyet az egyetem 11 000 hallgatója – amelyek közül másfél ezer a világ öt földrészének különféle országaiból érkezett – és több mint ezer oktatója alkotnak.

De ünnepe ez a nap a szülőknek is, akik büszke szorongással gondolnak arra, hogy lányaik, fiaik néhány év múlva diplomás fők lesznek. És akik készek arra, hogy az elkövetkező jó néhány évben gyermekeiknek anyagi, szellemi és lelki támogatást nyújtsanak.

Valamint ünnepe ez a nap a gyógyító hivatásnak, amely az ősi közösségformáló hivatások egyike. Melyek ezek? A pap, a tanár és az orvos – minden közösség működésének szellemi pillérei. Az ókorban ez a három szerep egy személyhez kötődött. A pap volt, aki egyben tanított is, és ha tudott, gyógyított. Ma ez némileg fordítva van, mert az orvos az, akinek a betegség gyógyításán túl, a beteg lelkével is kell törődnie, ami gyakran a betegség forrása, és nevelnie is kell a környezetét, egészséges életmódra, az egészség megőrzésére.

Az orvos valóban közösségformáló tényező lehet, jelentős hatást gyakorolhat a környezetére. A beteg, ha bízik orvosában, kikéri annak véleményét az élet egyéb kérdéseiben is. Gyakran hangzik el a kérdés: „*Doktornő, Doktor úr hogyan gondolja...ezt meg azt?*” – ami lehet családi, gazdasági probléma, a politika kérdései, vagy akár kalandozás a művészetek világában. Így az orvos a gyógyítás mellett sok szellemi értéket tud átadni, ha rendelkezik vele. És gyakran rendelkezik, az orvosi társadalom hagyományosan nem szakbarbár. Az orvosok, gyógyszerészek között világszerte találunk írókat, képzőművészeket, vagy zeneszerzőket; ha csak honfitársaink körében nézünk szét, ott találjuk az író Németh Lászlót, Csáth Gézát vagy Benedek Istvánt; a festő Csontváryt vagy a szobrász Medgyessy Ferencet; és talán kevesen tudják, hogy a székely himnusz zenéjének szerzője, Mihalik Kálmán is orvos volt. De egyetemünk jelen oktatói, orvosai között is számosan rendelkeznek művészi hajlandósággal, gondolok itt az egyetem karmarazenekarára; vagy a közelmúltban megrendezett képzőművészeti tárlatra. Az orvosok között politikusokat is találunk – rájuk nem mindig vagyunk büszkék.

Közösségformáló hatása az orvosnak természetesen csak akkor van, ha a beteget és környezetét érdekli a véleménye, mivel bíznak benne. Ennek a bizalomnak az alapja a szakmai tudás, amellyel az orvos sikerrel gyógyít. Ezt a tudást szerzik meg hallgatóink itt az egyetemen. Kedves elsőéves hallgatók! Az elkövetkező évek életük legszebb, de egyben legnehezebb évei is lesznek. Egy olyan új életet kezdenek, amely több

önállóságot, egyben több felelősséget is jelent. De arról biztosíthatom Önöket, hogy jó helyre kerültek. A Semmelweis Egyetem, mint az ország legnagyobb orvosi egyeteme méltán vívott ki magának rangot és elismerést világszerte. A Semmelweis-diplomát a világ minden táján elfogadják, végzett orvosainkat szívesen fogadják. Az utóbbi években – sajnos – túl szívesen is. Az egyetem vonzerejét bizonyítja, hogy mind nagyobb számmal jelentkeznek külföldi hallgatók, mert tudják, hogy nálunk értéket kapnak.

Elhivatott oktatóink sokéves gyakorlattal, gyakran külföldi tanulmányutak tapasztalataival a birtokukban oktatnak – három nyelven. A Semmelweis Egyetem az egyetlen egyetem a világon, amely három nyelven ad diplomát: magyarul, angolul és németül. Mint kutatóegyetem, számos világhírű kutatói műhellyel, színvonalas doktori iskolával és tudományos diákkörrel rendelkezik, így hallgatóink már az egyetemi éveik során is aktívan részt vehetnek a kutatómunkában. A fiatalok nem akadály a sikernek; *Charles Best* orvos volt, amikor részt vett az inzulin felfedezésében, *Werner Forssmann* is orvos volt, amikor az első szívkatéterezést végrehajtotta – saját magán. De a mi hallgatóink is bizonyítanak; egyetemünkön évente nagy számú közlemény jelenik meg, rangos nemzetközi folyóiratokban, ahol a szerzők között a hallgatóink nevei is szerepelnek, gyakran mint első szerzők.

Egyetemi éveik után, mint végzett orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek, tartanak két kulcsszót a szemük előtt, ezek: a szerénység és az alázat. Szerénység mert a tudás sohasem teljes: mindig fejleszthető és fejlesztendő; alázat, mert a betegség nem mindig diagnosztizálható illetve gyógyítható, az orvosi tevékenységnek korlátai vannak. És vigyázzanak, mert ahol a gyógyítás lehetősége véget ér, ott gyakran belép a sarlatánság – gondolok itt olyan, az *alternatív medicina* köntösében jelentkező kuruzslásra, mint például az íriszdiagnosztika vagy a fülgyertya. Mire elvégzik az egyetemet, tudni fogják, hogy milyen nagyszámú, szakszerűen tervezett vizsgálat és szigorú értékelés szükséges ahhoz, hogy egy gyógyszerről vagy egy gyógymódról ki lehessen mondani azt, hogy hatásos. Ezt hívják bizonyítékokon alapuló orvoslásnak. Az orvosnak az is feladata, hogy mindezt tudatosítsa a társadalom laikus részében.

Itt visszatértünk az orvosi társadalom közösségformáló szerepére, amely azonban nem korlátozódhat csupán a szakmára. Két hete ünnepeltük Szent István napját. A Szent István-ünnep üzenete a haza építése. Hazát és házat csak szilárd talajra lehet építeni. A példabeszédből tudjuk, hogy ha homokra épül a ház és jön a vihar, az ár a házat elsodorja. De a sziklára, szilárd alapokra épült ház dacol a viharral. Melyek ezek a szilárd alapok? A tudás, a becsületes munka, a jó erkölcs és etika. Ez utóbbiakban mostanság igencsak szűkölködünk, ezért ezeket újra fel kell építeni. Ebben az újraépítésben az orvosoknak közösségformáló szerepüknel fogva meghatározó szerepet kell játszaniuk.

Kívánok ehhez erőt, kitartást és végül sikert.

Köszönöm, hogy meghallgattak.